ЗАЎТРА, 5-га СНЕЖНЯ—ДЗЕНЬ КАНСТЫТУЦЫІ СССР

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 35 (235) | Субота, 4 снежня 1976 года. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

ЗАКОНЫ НАШАГА ЖЫЦЦЯ

Сёлета Дзень Канстытуцыі адзначаецца ў абстаноўцы вялікага палітычнага і працоўнага ўздыму, выклікаyага паспяховым выкананнем заданняў дзесятай пяцігодкі. Адной з важнейшых умоў вялікіх поспехаў, якіх дасягнуў савецкі народ у барацьбе за пабудову камунізму, з'яўляецца тое, што ўсё жыццё нашага грамадства будуецца на аснове самай шырокай дэмакратыі.

Наш савецкі лад жыцця — найглыбейшы дэмакратызм, які забяспечвае шырокія правы і свабоды ўсім працоўным. Гэта — замацаваныя Канстытуцыяй правы на працу і адпачынак, на адукацыю і сацыяльнае забеспячэнне, раўнапраўе грамадзян незалежна ад полу і нацыянальнасці.

Ужо за першыя дзесяць гадоў Савецкай улады толькі ў якасці дэлегатаў з'ездаў, а таксама членаў Саветаў і выканкомаў, у кіраванні дзяржавай удзельнічала 12,5 мільёна чалавек. Выбраннікі народа, арганізуючы і згуртоўваючы вакол сябе актыў, праходзілі нялёгкую, часам суровую, але высакародную школу кіраўніцтва справамі краіны. Яны мужнелі і гартаваліся ў барацьбе за перамогу ленінскай лініі партыі, забяспечваючы актыўны ўдзел Саветаў у стварэнні сацыялістычнай індустрыі, ажыццяўлялі самую цяжкую пасля заваёвы ўлады задачу перакоду сельскай гаспадаркі на рэйкі буйной калгаснай вытворчасці.

Ва ўмовах будаўніцтва сацыялізму і камунізму навукова-тэхнічны прагрэс стварае дадатковыя прадпасылкі для прыцягнення мільёнаў працоўных да кіравання грамадскімі справамі. Гэта не можа не адбіцца на саставе прадстаўнічых органаў улады, якія фарміруюцца з насельніцтва. Вось, напрыклад, якія змены адбыліся ў якасным саставе дэпутатаў мясцовых Саветаў Беларускай ССР за апошнія пяць гадоў. Колькасць дэпутатаў, якія маюць вышэйшую адукацыю, павялічылася на 8,9 працэнта і цяпер складае 23,3 працэнта ад агульнай колькасці дэпутатаў, з сярэдняй адукацыяй — на 19,9 працэнта, з пачатковай — зменшылася на 24,2 працэнта і складае 5,5 працэнта. 166 дэпутатаў маюць вучоныя ступені і званні. Расце рабочая праслойка сярод дэпутатаў. Калі ў 1963 годзе рабочыя складалі 23,6 працэнта ад агульнай колькасці дэпутатаў, то ў 1973 годзе—33,8 працэнта.

Сярод дэпутатаў мясцовых Саветаў краіны 56,2 працэнта беспартыйныя, 48,1 працэнта—жанчыны, 30,1 працэнта—моладзь ва ўзросце да 30 гадоў. У Саветах прадстаўлены ўсе нацыі і народнасці СССР. Гэты састаў адпавядае сацыяльна-класавай структуры сталага сацыялістычнага грамадства.

Характэрная рыса сацыялістычнага дэмакратызму — сістэматычнае абнаўленне саставу дэпутатаў. Так, у чэрвені 1975 года ў мясцовыя Саветы зноў абрана 44,8 працэнта дэпутатаў. А за апошнія два дзесяцігоддзі школу дзяржаўнага кіравання ў Саветах прайшло звыш 20 мільёнаў чалавек. Акрамя таго, у рабоце Саветаў пастаянна ўдзельнічае шырокае кола грамадскіх актывістаў.

У краіне дзейнічае больш 50 тысяч Саветаў, пачынаючы ад Вярхоўнага Савета СССР і заканчваючы сельскімі, пасялковымі Саветамі дэпутатаў працоўных.

Практыка будаўніцтва сацыялізму выпрацавала шматлікія формы непасрэднага ўдзелу працоўных у вырашэнні карэнных пытанняў жыцця нашага грамадства. Напрыклад, найбольш дзейснай формай вытворчага самакіравання з'яўляюцца рабочыя сходы і вытворчыя нарады. Творчасцю мас створана многа новых форм аб'яднанняў працоўных, якія садзейнічаюць іх уцягненню ў кіраванне. Да гэтых форм можна аднесці грамадскія бюро эканамічнага аналізу, саветы маладых спецыялістаў, грамадскія канструктарскія бюро, таварыствы вынаходнікаў і г. д.

Узрастае ў кіраванні сацыялістычным грамадствам і роля прафсаюзных, камсамольскіх, кааператыўных і іншых грамадскіх арганізацый. Уся іх дзейнасць накіроўваецца на далейшае развіццё ініцыятывы працоўных, выкарыстанне рэзерваў і павышэнне эфектыўнасці вытворчасці, пераўтварэнне ў жыццё гістарычных рашэнняў XXV з'езда КПСС.

В. КУРБАТАЎ,
выкладчык кафедры навуковага камунізму.

НА ВУЧОНЫМ САВЕЦЕ

Пазаўчора адбылося чарговае пасяджэнне Вучонага савета ўніверсітэта. Першым і важнейшым на яго парадку было пытанне «Аб удасканальванні падрыхтоўкі спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй без адрыву ад вытворчасці», з дакладам па якому выступіў прарэктар па завочнаму і вячэрняму навучанню А. І. Балтоўскі.

Інфармацыю аб выніках навукова-даследчай работы ў вышэйшых навучальных установах Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Беларусі зрабіў прарэктар па навуковай рабоце М. В. Навучыцель.

Вучоны савет заслухаў справаздачы старшых навуковых супрацоўнікаў Л. І. Нядзеля і М. В. Кухарава аб выніках іх работы.

Выбраны па конкурсу на вакантныя і перавыбраны на займаемыя пасады прафесарска-выкладчыцкі састаў.

ВУЧОБУ ПАЧАЛІ РАБФАКАЎЦЫ

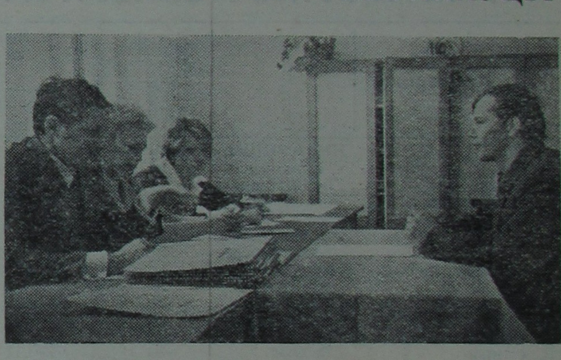

НА ЗДЫМКУ: субяседванне праходзіць Мікалай Сопат.
Фота **А. Шчыгрова.**

Дзесяць дзён каля пакоя падрыхтоўчага аддзялення ГДУ панавалі неспакой і хваляванне. Гэта не цяжка было прыкмеціць па тварах юнакоў і дзяўчат, што групамі таўпіліся ля дзвярэй.

Вучыцца на падрыхтоўчым аддзяленні, каб на наступны год стаць студэнтамі вядучай вышэйшай навучальнай установы беларускага Палесся, пажадала больш 300 чалавек. План жа прыёму — 175. Таму перад камісіямі, якія праводзілі субясёдванне, стаяла задача адабраць самых дастойных. Асабліва, на такія спецыяльнасці, як эканоміка працы, гісторыя і біялогія, дзе на адно месца было амаль па тры чалавекі.

Пры залічэнні ў састаў слухачоў падрыхтоўчага аддзялення, або, як кажуць яшчэ, «нулявога курса», ўлічваюцца многія фактары. Канешне, перш за ўсё пад увагу бярэцца падрыхтаванасць паступаючых. Сярэдняя адзнака атэстатаў, якая ў цэлым складае чатыры балы, сведчыць аб тым, што ва ўніверсітэт прыйшлі людзі з дастаткова грунтоўнымі ведамі. Многія юнакі і дзяўчаты прайшлі добрую працоўную загартоўку, маюць па два і больш гадоў стажу.

...Мінулі дні субясёдвання. Загадчыца падрыхтоўчага аддзялення Л. Д. Ваўкагон з задавальненнем гаворыць аб выніках новага набору. Сярод залічаных слухачамі — 18 кандыдатаў у члены КПСС і членаў партыі, нямала такіх, што праявілі сябе як камсамольскія і прафсаюзныя актывісты.

Спецыяльнасць фізіка выраішыў набыць Мікалай Сопат. За яго плячыма ўжо Бабіцкая сярэдняя школа Рэчыцкага раёна, якую закончыў з добрымі і выдатнымі адзнакамі, год працы слесарам у майстэрні саўгаса, служба ў радах Савецкай Арміі.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, калектыў выкладчыкаў і студэнтаў біялагічнага факультэта горача віншуюць асістэнта кафедры батанікі і фізіялогіі раслін ВЕРАМЕЙЧЫКА Васіля Яўстратавіча з зацвярджэннем яго ВАКам у вучонай ступені кандыдата сельскагаспадарчых навук.

ДА ЎВАГІ КУРАТАРАЎ!

Паведамляецца прыкладная тэматыка палітычных інфармацый сярод студэнтаў ГДУ у снежні 1976 года.

І. ПЫТАННІ ПАЛІТЫЧНАГА ЖЫЦЦЯ

1. Працаваць лепш, больш эфектыўна, з максімальнай аддачай (аб мабілізацыі працоўных калектываў, кожнага работніка на паспяховае ажыццяўленне сацыяльна-эканамічных задач, пастаўленых кастрычніцкім (1976 г.) Пленумам ЦК КПСС).

Матэрыял публікуе газета «Советская Белоруссия».

2. Непарушны саюз народаў-братоў (30 снежня — Дзень утварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік).

Матэрыялы публікуюць усе газеты.

3. Развіццё савецкай школы — агульнанародная справа (з серыі гутарак аб сацыяльнай палітыцы нашай партыі і дзяржавы ў святле рашэнняў XXV з'езда КПСС).

Матэрыял публікуе газета «Звязда».

ІІ. ПЫТАННІ КАМУНІСТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ

4. Маральны клімат калектыву (аб стварэнні ў кожным калектыве атмасферы высокага працоўнага ўздыму, творчага пошуку, узаемнай патрабавальнасці, аб далейшым развіцці ідэйна-маральных пабуджальных матываў да высокапрадукцыйнай і высакаякаснай працы).

Матэрыял публікуе газета «Знамя юности».

5. Прафесійныя майстэрства і культура: як ты іх павышаеш? (Аб неабходнасці сістэматычнага павышэння кожным работнікам сваёй кваліфікацыі, майстэрства, прафесійнай кампетэнтнасці, аб эфектыўным прымяненні новых ведаў і ўмення ў практычнай рабоце).

Матэрыял публікуе газета «Чырвоная змена».

ІІІ. ПЫТАННІ МІЖНАРОДНАГА ЖЫЦЦЯ

6. XXXI сесія Генеральнай Асамблеі ААН: надзеі і вынікі.

7. Антыкамунізм — зброя імперыялістычнай рэакцыі (з серыі гутарак па выніках Берлінскай канферэнцыі камуністычных і рабочых партый Еўропы).

8. Ліван: становішча нармалізуецца.

Матэрыял публікуе газета «Звязда».

З вечара працоўнай славы

ДАСТОЙНЫ ЎКЛАД У ПЯЦІГОДКУ

З кожным годам ўсё большая колькасць студэнтаў нашага ўніверсітэта ўдзельнічае ў рабоце будаўнічых атрадаў. У працоўных семестрах яны праходзяць добрую школу фізічнай загартоўкі і маральнага выхавання. На важнейшых народнагаспадарчых аб'ектах і на сельгасработах юнакі і дзяўчаты паказваюць сваё гарачае імкненне ўнесці пасільны ўклад у ажыццяўленне велічных задач, вызначаных XXV з'ездам КПСС на юбілейную, дзесятую пяцігодку. І стала ўжо добрай традыцыяй праводзіць вечары працоўнай славы, на якіх падводзяцца вынікі зробленага студэнтамі за лета, ушаноўваюцца пераможцы сацыялістычнага спаборніцтва паміж СБА і іх байцамі. Такі вечар адбыўся і ў мінулую пятніцу. Уступным словам яго адкрыў намеснік сакратара камітэта ЛКСМБ У. Дзюбо. Затым слова для даклада было прадстаўлена начальніку штаба працоўных спраў М. Бордаку.

— Вечар працоўнай славы, — падкрэсліў ён, — знамянальная падзея ў жыцці студэнцкіх будаўнічых атрадаў універсітэта. На ім як бы яшчэ і яшчэ раз азіраешся на мінуўшае лета, узважваеш усё зробленае табой.

М. Бордак гаворыць аб тым, што сапраўдную школу працоўнай, палітычнай і арганізацыйнай загартоўкі ў будаўнічых атрадах універсітэта прайшлі за дзевятую пяцігодку больш 3 тысяч студэнтаў. Імі асвоена звыш пяці мільёнаў рублёў капіталаўкладанняў. Гэта лічба красамоўна сведчыць аб практычным ажыццяўленні ленінскага запавета аб тым, «каб Камуністычны саюз моладзі выхоўваў усіх з маладых год у свядомай і дысцыплінаванай працы». За гэтай лічбай таксама светлыя класы ўзведзеных школ, якія адкрываліся першага верасня, жылыя дамы і механічныя майстэрні, жывёлагадоўчыя памяшканні і зернесклады, многія іншыя новабудоўлі. Гэта яшчэ і сотні гектараў меліярыраваных зямель, тысячы тон сабранай гародніны і садавіны.

У першым годзе дзесятай пяцігодкі зводны студэнцкі атрад імя 30-годдзя вызвалення Беларусі нашага ўніверсітэта аб'ядноўваў 35 СБА. На тэрыторыі Гомельшчыны, на палетках сонечнай Малдавіі, у Комі АССР і брацкай Чэхаславакіі працавала 935 студэнтаў — выхаванцаў усіх факультэтаў ГДУ. За два месяцы працы імі асвоена мінулым летам звыш 1 мільёна 700 тысяч рублёў капіталаўкладанняў. На месцах дыслакацыі будаўнічыя атрады правялі вялікую агітацыйна-прапагандысцкую і культурна-масавую работу. Яны аказалі таксама дапамогу калгасам і саўгасам, сельскім школам, ветэранам вайны і працы, даглядалі брацкія магілы загінуўшых воінаў і партызан. Шмат карыснага на рахунку лагераў-спадарожнікаў, бюро добрых паслуг «За дзякуй» і г. д.

Напрыклад, жыхарам вёскі Нівы Жлобінскага раёна надоўга запамяталіся канцэрты агітбрыгады СБА «Радуга», лекцыі членаў лектарскай групы «Квант».

На вечары выступілі камандзіры атрадаў «Радуга» і «Эканаміст-76» Т. Навоенка і В. Князеў. Яны гаварылі аб рабоце байцоў узначальваемых імі СБА, аб тым, якое неацэннае значэнне мае для будучых маладых спецыялістаў удзел у студэнцкім будаўнічым руху.

З вялікай увагай было выслухана выступленне члена парткома, дэкана геалагічнага факультэта Ю. Ф. Хадакоўскага, які адказвае за работу студэнцкіх будаўнічых атрадаў.

Ва ўрачыстай абстаноўцы ветэрану СБА студэнтцы біялагічнага факультэта В. Сапега была ўручана Ганаровая грамата ЦК ВЛКСМ, а атрад «Белая Русь» і яе лепшаму байцу В. Васільеву — Ганаровыя граматы трэста «Палессеводбуд».

Студэнцкія будаўнічыя атрады, якія выйшлі пераможцамі ў сацыялістычным спаборніцтве, і больш 30 камандзіраў, камісараў і лепшых байцоў СБА ўдастоены грамат Гомельскага абкома ЛКСМБ. Ударная праца вялікай групы ўдзельнікаў студэнцкага будаўнічага руху адзначана граматамі гарадскога і раённага камітэтаў камсамола, камітэта ЛКСМБ універсітэта.

Вечар працоўнай славы, у рабоце якога прынялі ўдзел сакратар парткома ГДУ У. В. Казлоў і сакратар абкома ЛКСМБ Л. Ф. Козел, закончыўся вялікім канцэртам.

АТРАДЫ—ПЕРАМОЖЦЫ САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА СПАБОРНІЦТВА

СЯРОД АТРАДАЎ БУДАЎНІЧАГА НАПРАМКУ

1-е месца — СБА «Іскра» механіка-матэматычнага факультэта (камандзір **Г. Рашап**, камісар **В. Кісялёў**).

2-е месца — СБА «Квант» фізічнага факультэта (камандзір **В. Лазарэтаў**, камісар **Б. Доўгі**).

3-е месца — СБА «Эканаміст-76» эканамічнага факультэта (камандзір **В. Князеў**, камісар **Т. Яфрэмава**), СБА «Полымя» механіка-матэматычнага факультэта (камандзір **В. Бародзіч**, камісар **С. Пятроўскі**).

СЯРОД АТРАДАЎ НЕБУДАЎНІЧАГА НАПРАМКУ

1-е месца — СБА «Купалінка» эканамічнага факультэта (камандзір **Н. Дзікун**, камісар **Г. Натарава**).

2-е месца — СБА «Радуга» эканамічнага факультэта (камандзір **Т. Навоенка**, камісар **І. Матліна**).

3-е месца — СБА «Купалінка-76» гісторыка-філалагічнага факультэта (камандзір **Т. Раманава**, камісар **Л. Грамыка**).

СЯРОД АТРАДАЎ, ЯКІЯ ВЫЯЗДЖАЛІ Ў МАЛДАВІЮ

1-е месца — СБА «Гамяльчанка» эканамічнага факультэта (камандзір **Т. Нікалаева**, камісар **Л. Кузьміна**).

2-е месца — СБА «Алеся-76» механіка-матэматычнага факультэта (камандзір **Н. Балвановіч**, камісар **В. Кралевіч**).

3-е месца — СБА «Грэнада» фізічнага факультэта (камандзір **Н. Федарэнка**, камісар **Г. Белая**).

ВЫНІКІ РАБОТЫ СБА ЎНІВЕРСІТЭТА Ў ПРАЦОЎНЫМ СЕМЕСТРЫ-76

Назва атрада	Факультэт	Колькасць байцоў атрада	Асвоена тыс. руб.	Выпрацоўка на аднаго байца: Сярэднедзённая	Выпрацоўка на аднаго байца: За ўвесь перыяд
БУДАЎНІЧЫ НАПРАМАК					
1. «Эканаміст-76»	эканамічны	24	74,6	51—80	3108
2. «Юнацтва»	эканамічны	25	50	33—33	2000
3. «Алгарытм»	эканамічны	41	49	19—91	1195
4. «Атланты»	эканамічны	22	35	26—51	1591
5. «Белая Русь»	эканамічны	25	45	30—00	1800
6. «Саюз»	эканамічны	23	80	58—11	3487
7. «Рамантык»	гістфіл	16	45	70—40	2812
8. «Полымя»	гістфіл	23	46	33—33	2000
9. «Палессе»	гістфіл	23	30,2	21—86	1312
10. «Полымя-76»	мехмат	21	55	43—61	2619
11. «Рытм»	мехмат	25	40,5	26—66	1600
12. «Іскра»	мехмат	40	138,4	57—41	3445
13. «Славуціч»	ф/в	16	25	26—03	1562
14. «Спадарожнік-76»	ф/в	18	19,2	17—74	1066
15. «Буравеснік»	ф/в	19	29,2	25—60	1536
16. «Арыён»	ф/в	20	42,8	35—66	2140
17. «Мезон»	фізічны	17	35	34—30	2058
18. «Квант»	фізічны	26	52,1	33—40	2004
19. «Капернік»	фізічны	23	35	25—35	1521
20. «Брыганціна»	фізічны	27	59	36—41	2185
21. «Геолаг-76»	геалагічны	29	50	72—46	2174
22. «Буравеснік» імя Ісачанкі	біялагічны	25	36,2	48—26	1448
23. «Таварыш»	падрыхтоўчае аддзяленне	27	25,7	31—73	952
24. «Арганаўты»	падрыхтоўчае аддзяленне	25	25	33—33	1000
25. «Дружба-76» (ЧССР)	зводны	10	31	51—66	3100
26. «Дружба-76» (СССР)	мехмат	25	29,5	19—66	1180
НЕБУДАЎНІЧЫ НАПРАМАК					
1. «Купалінка»	эканамічны	23	36	26—08	1565
2. «Журавінка»	эканамічны	29	32	10—83	1103
3. «Гамяльчанка»	эканамічны	66	128	32—31	1939
4. «Купалінка-76»	гістфіл	23	41	29—70	1782
5. «Надзея»	гістфіл	27	30	18—51	1111
6. «Алеся-76»	мехмат	55	135,7	41—11	2467
7. «Грэнада»	фізічны	50	122,4	40—80	2448
8. «Славянка»	падрыхтоўчае аддзяленне	23	30	21—73	1304
9. «Радуга»	эканамічны	29	57	32—75	1965

У кожным будаўнічым атрадзе ўніверсітэта вялікая ўвага надавалася насценнаму друку. У газетах, «баявых лістках» і «маланках» шырока адлюстроўвалася працоўная дзейнасць студэнтаў, іх вялікая прапагандысцкая, культурна-масавая і шэфская работа. Насценны друк з'явіўся важным сродкам у мабілізацыі ўсіх байцоў СБА на паспяховае выкананне сацыялістычных абавязацельстваў.

На вечары працоўнай славы былі выстаўлены лепшыя насценгазеты будаўнічых атрадаў, ля якіх сфатаграфаваны актывісты студэнцкага будаўнічага руху. Фота У. Маглышава.

НАРОДНЫ КАНТРОЛЬ — У ДЗЕЯННІ!

ПРАВЕРАН САНІТАРНЫ СТАН

Члены сектара па праверцы скарг і заяў галаўной групы народнага кантролю праверылі санітарны стан вучэбных карпусоў універсітэта. У ходзе праверкі было выяўлена, што не ўсюды падтрымліваецца належная чысціня. У карыдорах і на лесвіцах няма ўрнаў для смецця. Належным чынам не абсталяваны адведзеныя для курэння месцы. Усё гэта вынік таго, што адміністрацыя факультэтаў і каменданты вучэбных карпусоў не надаюць патрэбнай увагі павышэнню санітарыі.

Вынікі праведзенай праверкі сталі прадметам абмеркавання на чарговым пасяджэнні галаўной групы народнага кантролю ГДУ, якое адбылося ў мінулую сераду. Адміністрацыйна-гаспадарчай частцы прапанавана неадкладна ўхіліць усе выяўленыя недахопы.

Л. НІКАЛАЕЎ,
в. а. старшыні галаўной групы народнага кантролю ГДУ.

Весткі з практыкі

КРОК ДА САМАСТОЙНАСЦІ

Здаецца зусім нядаўна мы былі на першым курсе, але непрыкметна праляцела пяць гадоў вучобы, і цяпер нас называюць ужо выпускнікамі. Хутка мы развітаемся з універсітэтам, які стаў для нас такім дарагім і блізкім, і ўспаміны аб ім застануцца на ўсё жыццё. Ён даў нам веды, з якімі мы пойдзем у вялікае жыццё, будзем перадаваць іх дзецям. А пакуль што мы правяраем трываласць набытых намі ведаў на практыцы ў школах горада Гомеля.

Практыка ў школе... З якім хваляваннем мы рыхтаваліся да яе! Як сустрэнуць нас вучні, ці зможам мы заваяваць іх давер'е? Адказы на такія пытанні спрабавалі знайсці студэнты беларускага аддзялення гісторыка-філалагічнага факультэта Раіса Губарэвіч, Яніна Іванова, Валерый Казадоеў, Васіль Крыганчук і, натуральна, я.

Першы ўрок. Не, ні на адзін экзамен, здаецца, не ішлі мы з такім хваляваннем, як на яго! Сорак пар цікаўных дапытлівых дзіцячых вачэй сустрэлі нас у класе. Мы прыйшлі даць ім веды, адказаць на іх пытанні. Вось тут і спатрэбіліся нам тыя навыкі, якія мы атрымалі ад нашых выкладчыкаў: кандыдатаў філалагічных навук В. А. Лашкевіч і В. А. Ляшчынскай. Як не ўспомніць добрым словам іх заняткі, на якіх мы авалодвалі методыкай навучання. І вельмі дарэчы нам усе іх каштоўныя парады. Значную падтрымку атрымліваем мы ад настаўнікаў школы № 16, дзе праходзіць наша практыка. У. В. Цыганкоў — выкладчык беларускай мовы і літаратуры, Р. І. Фідэльская — заслужаная настаўніца БССР, Г. Я. Ярміла — выкладчыца рускай мовы і літаратуры заўсёды прыходзяць нам на дапамогу. Групавы кіраўнік Н. М. Бяляцкая часта прысутнічае на ўроках, якія мы праводзім, падбадзёрвае цёплымі словамі.

Безумоўна, не ўсё атрымліваецца гладка. На першых уроках адчувалася яшчэ нейкая скаванасць, часам разгубленасць. Але паступова яны знікаюць. І радасна становіцца на душы, калі вучні звяртаюцца да цябе са сваімі пытаннямі, дзеляцца радасцю і горам. Тады з'яўляецца ўпэўненасць, што ты можаш знаходзіць дарогу да дзіцячых сэрцаў, нездарма патраціў час на вучобу, і прафесія настаўніка будзе тваёй радасцю на ўсё жыццё.

Л. ВАРАНОВІЧ,
студэнтка 5-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

Літаратурная старонка

ЗНАЁМЦЕСЯ: МІХАСЬ МАРАЧКОЎСКІ

Міхась Марачкоўскі нарадзіўся ў 1955 годзе ў в. Страград Кармянскага раёна. У 1972 годзе закончыў мясцовую сярэднюю школу і адразу ж паступіў у ГДУ. Зараз Міхась займаецца на пятым курсе гісторыка-філалагічнага факультэта.

Друкаваўся ў кармянскай раённай газеце «Зара над Сожам».

Сёння мы прапануем чытачам тры новыя вершы М. Марачкоўскага.

РИСУЕТ СЫН ОТЦА...

Художник.
Кисти.
Холст
и пёстрых красак стая.
Горит земля.
Багровый смерч.
А впереди —
солдат с винтовкою
из пламя выступая,
с картинной рамки
в жизнь пытается сойти.
Рисует сын отца,
который в сорок первый
решительно шагнул,
за жизнь идя на смерть,
чтоб больше никогда
по чутким мира нервам
не растекалась боль
и огненный не вспыхнул
смерч.
Рисует сын отца,
что стал моложе сына,
сравнявши с вечностью
последний в жизни год.
Рисует сын отца...
И через миг картина
штрихами прошлого,
как память, оживёт.

Расстрелянные стихи

Памяти Гарсиа ЛОРКИ

Рвалась планета от боли
с орбиты.
Пули бездумные —
к мукам глухи.
Гибли поэты,
а в сердце пробитом
с ними расстреляны были
стихи.
В землю сырую
в безмолвьи суровом
кровью облитые строки
легли.
Но родились непокорные
снова!
Песней бессмертной
с могил проросли.

СЛОВА

Слова, как осы,
жалят порой.
Слова —
дробящие что-то в мозгу.
Слова
бывают сорной травой,
слова —
бессильные, как «не могу».
Слова
паутиной липнут к губам.
Слова сгорают
на полпути,
когда в оправданье их
сыплют
нам,
вину учуяв,
забыв «прости».
Слова скрывают,
слова продают.
Слова пугают,
как жёсткий кнут.
Слова убивают,
как кулаки,
слова —
оскорбительные плевки.
От слов отрекается
без стыда
совсем не склерозная
голова...
Молчание — золото
только тогда,
когда золотые ищут
слова!

КАРОТКІЯ АПАВЯДАННІ

РАДАСЦІ НЕ АДБЫЛОСЯ

З ПАЛЯВАННЯ Васіль вяртаўся ў добрым настроі. Яшчэ б! У паляўнічай сумцы час ад часу варушылася параненая качка. Яе нёс малому Толіку.

Толік любіць качак. Дома і корміць іх, і наглядае на сажалцы. «Адзінай, ды амаль жывой, будзе ўдвая рады», — разважаў Васіль. Выйшла ж наадварот.

— Толік, я качку табе прынёс. Глядзі — жывая, — ледзь пераступіўшы парог, сказаў Васіль пляменніку.

— Качка! І сапраўды жывая.

Толік ускочыў з услончыка, кінуў сцізорык (скабліў бульбу) і наблізіўся да качкі, якая яшчэ трапяталася на падлозе. Качка спуджана пазірала на прысутных у хаце і намагалася кудысьці схавацца. Але ёй перашкаджала перабітае крыло.

— Ой! Ёй жа баліць, параненая яна!

Толікаў тварык сказіўся, і малы заплакаў.

— Ёй жа баліць! — гаварыў скрозь слёзы хлопчык. — Навошта вы яе паранілі, дзядзя?

Усе маўчалі. Толькі румзаў малы Толік:

— Ы-ы-ы... Бессардэчны...

Тым часам качка дайшла. Яна ляжала пад сталом, куды дабралася ў апошніх сутаргах.

Васілю зрабілася не па сабе. Ён стаяў, апусціўшы рукі, пунцовы, як рак. І трэба ж! «Радасць», якую нёс Толіку, аказалася непатрэбнай малому.

ШАРЫКАВА КРЫЎДА

Добрыя бацькі ў Адася. Я гэта адчуў яшчэ адразу ж, калі прыехалі. Ледзь паспелі пераступіць парог, а яны ў абдымкі.

— А, сыночак, а родненькі! Колькі дома не быў!

Па праўдзе кажучы, дома Адась быў не так і даўно. З месяц, магчыма, не больш. Але ж для бацькоў студэнта — гэты месяц, што год.

А сёння, адведаўшы дранікаў з верашчакай, Адась рашыў паказаць мне сад. Яблыкаў у ім — процьма. Усе спелыя—спелыя. Асабліва вабяць антонаўкі. Буйныя і налiўныя, нават семачкі прасвечваюцца.

У садзе навязан сабака. Відаць, для ахоўных мэт. Маленькі, але на дзіва злюшчы. Ледзь не захлынаецца ад брэху. Калі б шчапіўся — няйначай пакусаў бы.

— Гэта Шарык, — заўважае Адась. — Звяглівы.

— Бачу.

— Шарык! — заве сабаку Адась.

Шарык не брэша. Падцяўшы хвост, ён хаваецца ў будцы і больш адтуль не вылазіць.

— Чаго гэта ён? — пытаюся.

— Так, не вылезе з будкі, пакуль я тут.

— Хіба баіцца цябе?

— Ды, як сказаць... Потым раскажу.

Увесь той дзень мне не цярпелася даведацца аб прычыне дзіўных паводзін Шарыка.

— Чаму ж ён хаваецца ад цябе? — спытаў я Адася, калі вярталіся з рыбалкі.

— Хто?

— Ну, Шарык.

— Ох іназола ж ты, Віцька.

Адась хвіліну маўчаў, відаць, раздумваў: гаварыць ці не. Затым сказаў:

— Нічога асаблівага. Адлупцаваў я Шарыка, калі ён быў яшчэ малы, за тое, што ката пашкумардзіў. Вось ён і затаіў на мяне крыўду.

Дзіўна было такое пачуць: сабака пакрыўдзіўся. Як чалавек, калі зрабіць яму непрыемна. Але то была праўда.

А. ШВЕДАЎ,
студэнт гісторыка-філалагічнага факультэта.

Сергей СТЕШЕЦ

* * *

Заколдованным кругом,
Огибая кусты,
Ты ходила по лугу—
Собирала цветы.
А ромашку сыскала,
И её лепестки
С замираньем срывала
И сдувала с руки.
С лепесточком последним
Я мгновенье ловлю
И целую победно,
Не тревожься — люблю!

Ирина БОГДАНОВИЧ

* * *

Я знаю, это бред, а не поэзия.
Ломается душа, душа кричит
И точит рифм бесформенное
лезвие,
И точит строф нелепые мечи.
От самоучки до венца
умельца
Как труден путь, но если,
наконец,
Твои мечы кому-то ранят
сердце,
Тогда поймёшь: ты мастер,
ты кузнец.

* * *

Мне имя твое рассказало
О тихой прохладе лесной,
О диком цветке краснотала,
О звонкой капели лесной,
Мне имя твоё рассказало,
Как яблоня в мае цвела.
Всё лучшее в жизни,
что знала,
Я с именем этим сплела.
Мне имя твоё рассказало,
Как ласточка песню поет,
Да только весны
не хватало,
Чтоб выразить имя твое.

* * *

Такую тишь, как можно
не любить?
В такой рассвет, как можно
не поверить?
Как почка раскрывается,
чтоб жить,
Так мы судьбе распахиваем
двери.
Пробился в роще ландыш,
забелев,
И расцвели в саду
невесты-груши.
Как всходы на растопленной
земле
Мы поднимаем к солнцу
наши души.
И, очищая мыслей глубину,
Идя к заветной и высокой цели,
Благодарю я вновь
свою страну
И песню, не закованную
в цепи.
А если, силой темной полетев,
В наш дом ворвется ветер
неудачи,
Я сберегу земли родной
напев —
Я не сумею поступить
иначе.

Анатоль ЗЭКАЎ

НЕПРЫРУЧАНАЯ ПТУШКА

Як шаша — нібы стужка—
За пагорак вільне,
Непрыручанай птушкай
Ты ўцячэш ад мяне.
І дарэмна — я знаю —
Ўслед ляцець за табой.
Ты зусім не ручная,
Ты не станеш ручной,
Хоць на сэрцы трывожна,
Толькі, пэўна, ужо так:
Без мяне жыць ты можаш,
А без волі — ніяк.

* * *

Парою плётак наплятуць
І нізашто абразяць.
Спачатку граззю абальюць,
Затым змяшаюць з граззю.
І паспрабуй ім дакажы,
Што ты тут не віноўны,
Калі да іхняе душы
Ўжо не даходзяць словы.

СУСТРЭЧА З АМАТАРАМІ ПАЭЗІІ

Пашыраецца і ўмацоўваецца сувязь членаў літаратурнага аб'яднання «Крыніцы» нашага ўніверсітэта з чытачамі, з вучнёўскай і рабочай моладдзю, якая любіць і цэніць мастацкае слова.

Гэтымі днямі кіраўнік літаб'яднання выкладчык кафедры беларускай літаратуры Віктар Ярац, маладыя паэты, студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта Анатоль Зэкаў і Сяргей Сцешац былі гасцямі рабочых Гомельскага хімзавода імя 50-годдзя БССР. У Ленінскім пакоі аднаго з інтэрнатаў прадпрыемства яны чыталі свае вершы, расказалі аб развіцці сучаснай беларускай літаратуры, падзяліліся ўражаннямі, якія засталіся ад паездак па камандыроўках ЦК ЛКСМБ і Гомельскага абкома камсамола на ўдарныя будоўлі рэспублікі.

Аматары паэзіі засталіся шчыра ўдзячнымі за цікавую сустрэчу з універсітэцкімі паэтамі.

Праблемы і меркаванні

РЭДКАСНУЮ ЛІТАРАТУРУ — НА СЛУЖБУ ВЕДАМ

Падрыхтоўка спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі—справа дзяржаўнай важнасці. У святле рашэнняў XXV з'езда КПСС асабліва важнае значэнне набывае павышэнне эфектыўнасці і якасці навучання студэнцкай моладзі, стварэння ўсіх неабходных умоў для ўдасканальвання яе прафесійных навыкаў, фарміравання высокай марксісцка-ленінскай ідэйнасці. Аб гэтым ішла нядаўна размова на адкрытым партыйным сходзе гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ. У абстаноўцы высокай партыйнай прынцыповасці абмяркоўваліся актуальныя праблемы па падрыхтоўцы педагагічных кадраў.

Сучасны спецыяліст — гісторык ён ці філолаг — абавязан у дасканаласці валодаць тэхнікай навуковага даследавання, у поўным аб'ёме ўяўляць сабе шляхі развіцця грамадства і літаратуры. Для авалодвання методыкай самастойнай даследчай работы няма іншага спосабу як карпатлівае вывучэнне гістарычных і літаратурных крыніц. Для ўніверсітэтаў, якія з'яўляюцца кузняй падрыхтоўкі кадраў і для айчыннай навукі, гэта стала важнейшай задачай. Таму выкладчыкі ГДУ абавязаны шырока выкарыстоўваць у сваёй вучэбнай практыцы не толькі разлічаныя на студэнтаў дапаможнікі, але і матэрыялы ў арыгінале, навуковыя даследаванні, спецыяльныя даведнікі і г. д.

На жаль, ва ўмовах ГДУ не ўсё залежыць толькі ад педагогаў. Навуковая база маладога ўніверсітэта ў галіне гуманітарных навук не адпавядае сучасным патрабаванням. Яе бібліятэчныя фонды недастатковыя для засваення матэрыялу па шэрагу важных і складаных вучэбных дысцыплін. У прыватнасці, адсутнічаюць асобныя каштоўныя гістарычныя крыніцы, няма многіх даследаванняў савецкіх і замежных спецыялістаў, складаючых эпоху ў адпаведных галінах ведаў. Гэта заканамерна: большая частка неабходных матэрыялаў выдавалася даўно — нават у канцы мінулага і пачатку бягучага стагоддзя. У цяперашні час такія выданні ўяўляюць сабою бібліяграфічную рэдкасць.

У бібліятэках Гомеля і вобласці знаходзіцца нямала кніг з ліку тых, пра якія ідзе размова. Асобныя з іх сапраўды ўнікальныя. Так, у абласной бібліятэцы імя У. І. Леніна захоўваюцца працы старажытных гісторыкаў: Поліена — «Страцегемы», Спб., 1842 г.; Фукідзіда — «Гісторыя пелапанескай вайны», т. 1—2, М., 1915 г.; каштоўнае выданне Герадота «Гісторыя ў дзевяці кнігах», М., 1885 г. і іншыя. Тут жа знаходзяцца працы раду выдатных гісторыкаў мінулага: Роберта Пельмана, Гастона, Масперо, Дройзена, Растоўцава, Бругша. Ці варта даказваць, што ў наш час гэтыя фундаментальныя працы, напісаныя або перакладзеныя ў мінулым стагоддзі, не прадстаўляюць цікавасці для шырокага кола чытачоў? Думаецца, няма такой патрэбы. А вось спецыялістам без іх не абыйсціся і цяпер.

Цікава, што падобныя выданні ёсць не толькі ў вядучай бібліятэцы Гомельшчыны— абласной, але і ў іншых. Напрыклад, у Гомельскай гарадской бібліятэцы імя А. І. Герцэна захоўваецца выдадзеная ў першыя гады нашага стагоддзя кніга Іегера «Гісторыя старажытная». Ёсць тут такі своеасаблівы гістарычны помнік, як «Апісанне Эллады» старажытнага пісьменніка Паўсанія, і іншыя працы. У бібліятэцы № 4, размешчанай у Навабеліцкім раёне, выяўлены такія рэдкасці, як даследаванне вядомага рускага гісторыка даўнейшых часоў М. С. Карэліна «Падзенне антычнага светасузірання», Спб., 1901 г.

Гэты спіс можна было б прадоўжыць. Названыя і мноства не пералічаных кніг уяўляюць асаблівую каштоўнасць у першую чаргу як для спецыялістаў, так і для студэнтаў.

Гомельскі ўніверсітэт —адзіная навучальная ўстанова нашага горада, дзе прафесійна займаюцца гістарычнай тэматыкай. Дык ці не наспеў час паставіць пытанне аб перадачы даных фондаў бібліятэцы ГДУ? Для рэалізацыі такой прапановы прывядзем некалькі абгрунтаваных довадаў.

Ва ўмовах, калі ўніверсітэт не мае неабходных літаратурных фондаў, выкладчыкі і студэнты пазбаўлены магчымасці выкарыстоўваць патрэбныя матэрыялы непасрэдна на занятках. У выніку студэнты не атрымоўваюць жадаемых навыкаў даследчай работы, так як у цяперашні час навучыць тэхніцы навуковага даследавання можа толькі высокакваліфікаваны выкладчык. Стаць жа вучоным самастойна — немагчыма.

Далей. Карыстанне бібліятэчнымі матэрыяламі абцяжарваецца яшчэ і таму, што многія выданні расканцэнтраваны па розных бібліятэках. Замест таго, каб карыстацца імі ў працэсе работы адначасова, даводзіцца хадзіць ад адной бібліятэкі да другой, нярэдка падоўгу наводзіць даведкі і, здараецца, безвынікова.

Прывядзём такі факт. У Гомелі ёсць шматтомная праца выдатнага нямецкага гісторыка Тэадора Моммзана «Гісторыя Рыма». Але тры яе тамы знаходзяцца ў абласной бібліятэцы, а адзін — у бібліятэцы ГДУ. Можаце сабе ўявіць, як нязручна карыстацца імі студэнтам. Дарэчы ж, многія з пералічаных намі рэдкасных літаратурных выданняў належылі Гомельскаму педагагічнаму інстытуту — непасрэднаму папярэдніку ГДУ, аб чым сведчаць штампелі на кніжных старонках. Відавочна, гэта літаратура стала здабыткам абласной і гарадскіх бібліятэк у той перыяд, калі ў нашай ВНУ не рыхтавалі часова спецыялістаў па гісторыі.

І яшчэ адно меркаванне. Самі ўмовы захавання і выкарыстання рэдкасных кніг у бібліятэках горада не заўсёды дазваляюць увесці іх у актыўны абарот вучэбнай і навуковай работы. Асобныя каштоўныя выданні па розных прычынах зніклі з бібліятэк.

Невядомы лёс напаткаў, напрыклад, у гарадской бібліятэцы імя А. І. Герцэна кнігу цікавейшага мысліцеля старажытнасці Філастрата «Карціны. Калістрат. Статуі».

На аснове сказанага можна зрабіць вывад, што трэба без прамаруджвання з'яднаць спецыяльныя навуковыя фонды бібліятэк Гомельшчыны і перадаць іх нашаму ўніверсітэту. У прынцыпе на гэта дае згоду і дырэктар абласной бібліятэкі Г. Патапава, пры ўмове, калі будзе вывучаны попыт чытачоў на рэдкія кнігі і замест іх будзе пастаўлена іншая літаратура.

Пазіцыя работнікаў вядучай бібліятэкі вобласці ў праблемным пытанні павінна знайсці ўсеагульную падтрымку.

А. БАРАДЗІН,
выкладчык кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі ГДУ.

Лаўрэат Усесаюзнага тэлевізійнага конкурсу «Алё, мы шукаем таленты!» — вакальна-інструментальны ансамбль з г. Чарнаўцы «Смярычка» добра вядомы аматарам эстрады. Песні ў яго выкананні заўсёды прыходзяцца да спадобы моладзі.

На мінулым тыдні ВІА «Смярычка» выступаў з канцэртам у актавай зале нашага ўніверсітэта. Студэнты ГДУ засталіся вельмі ўдзячны ўкраінскім артыстам за песні, выкананыя на высокім прафесійным узроўні.

НА ЗДЫМКУ: выступае ВІА «Смярычка».
Фота У. Маглышава.

ЖЫЦЦЁ ІНТЭРНАТА

У ГЭТЫ вечар цяжка было пазнаць дзяўчат і юнакоў — жыхароў пятага паверха інтэрната № 2. Яны былі падобны на казачныя феі і белыя бярозкі. А юнакі— дык хоць карціну малюй. І куды толькі дзелася іх бравырства — доўгія валасы, пацёртыя джынсы, завязаныя на вузел кашулі.

...Гучыць музыка. Зіхаціць прыбраная зала. Гаспадыня яго — студэнтка пятага курса Валянціна Лысенка запрашае ўсіх заняць свае месцы за столікамі.

Вядучыя аб'яўляюць аб адкрыцці «Агеньчыка» «Камсамольскае юнацтва маё...» Ансамбль «Рамонак» групы Б-14 выконвае традыцыйную песню «Агеньчык». Яе дружна падхапіла ўся зала.

Гэты «Агеньчык» стаў святам для студэнткі чацвёртага курса Марыны Цэван. Сябры падрыхтавалі для яе своеасаб-

рожнік студэнта. У цяжкі час яна прымушае паверыць у свае сілы, зближае кола сяброў. З вялікім захапленнем прысутныя слухалі песню «Мама» ў выкананні студэнта першага курса Віктара Паклонска-

КАМСАМОЛЬСКАЕ ЮНАЦТВА МАЁ...

га. Ён адслужыў у радах Савецкай Арміі, вучыўся на падрыхтоўчым аддзяленні ГДУ і ўжо даўно знаходзіцца далёка ад роднага дома. Віктар прысвяціў сваю песню самаму дарагому і блізкаму чалавеку — маці.

Адна песня замяняецца другой. На круг выходзяць новыя

Доўга будуць памятаць удзельнікі гэтага вечара і песню ў выкананні Валянціна Шаплыка — лаўрэата конкурсу агітбрыгад СБА «Студэнцкая песня-73».

Затым далі слова аматарам паэзіі. Свае вершы чыталі Анатоль Зэкаў і Сяргей Сцешац. Першы з іх удастоіўся прэміі конкурсу пачынаючых паэтаў. Анатолю ўручаны партрэт Сяргея Ясеніна.

Праграма вечара працягваецца. Пад неўміручую мелодыю вальса «Амурскія хвалі» закружыліся пары. Гэта быў не просты вальс, а вальс-конкурс. Кожная пара хацела заваяваць права ўзняцца на п'едэстал гонару. Пераможцамі аказаліся першакурснікі Людміла Собаль і Анатоль Цюрын.

Вальс змяняе ўсім знаёмая мелодыя танга. Тут нікому не ўступілі першынства пяцікурсніцы Алена Васільева і Святлана Бяскостая. Яны паказалі

АЗ 02563

«Гомельский университет» — орган партк
государственного университета (на белору
Міністраў БССР па справах выдавецтваў, палі
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, галоўны к